

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Практичні завдання
з навчальної дисципліни
"ОБЛІК І АУДИТ"
(Модуль 1. Основи бухгалтерського обліку
та облік основних господарських процесів)
для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"
денної форми навчання

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 6 від 19.01.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладач Леонова Ю. О.

П 69 Практичні завдання з навчальної дисципліни "Облік і аудит"
(Модуль 1. Основи бухгалтерського обліку та облік основних господарських процесів) для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" денної форми навчання : [Електронне видання] / укл. Ю. О. Леонова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 34 с. (Укр. мов.)

Подано необхідний матеріал для виконання практичних завдань, розглянуто основні моменти, які допоможуть студентам у самостійній підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" денної форми навчання.

Вступ

У сучасних умовах господарювання особливого значення набуває проблема вдосконалення методів управління підприємством. Запорукою її розв'язання є забезпечення високого рівня достовірності інформації, на підставі якої менеджерами приймаються управлінські рішення. Важливим джерелом такої інформації є фінансова звітність підприємств, сформована на основі даних бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік становить собою процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Для того, щоб використовувати цю інформацію, менеджери будь-якої управлінської ланки мають бути добре обізнаними з основами бухгалтерського обліку, розуміти сутність основних бухгалтерських елементів (рахунки, подвійний запис, документування, оцінка тощо) та методику складання фінансової звітності.

Усе це обумовлює актуальність вивчення навчальної дисципліни "Облік і аудит".

Навчальна дисципліна "Облік і аудит" належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін з напрямку підготовки 6.030601 "Менеджмент".

Головна мета вивчення дисципліни "Облік і аудит" полягає у формуванні у майбутніх менеджерів фундаментальних знань і освоєнні концептуальних основ обліку та аудиту як інформаційної бази прийняття ефективних управлінських рішень.

Предметом навчальної дисципліни є загальна теорія бухгалтерського обліку, облік господарських процесів, які охоплюють діяльність підприємства.

В поданому матеріалі розглядається модуль 1. "Основи бухгалтерського обліку та облік основних господарських процесів".

Завданням вивчення матеріалу модуля 1 є:

теоретична підготовка студентів із питань: теоретичні основи бухгалтерського обліку та його сучасна парадигма в системі управління підприємством; принципи бухгалтерського обліку; метод бухгалтерського обліку; основи документального відображення господарських операцій і

процесів; інформаційне забезпечення менеджменту даними бухгалтерського обліку; прийняття рішень та підвищення ефективності менеджменту за даними бухгалтерського обліку;

практична підготовка студентів з питань: з'ясування істотних облікових даних, що впливають на ефективність прийнятих управлінських рішень; моніторинг існуючої інформаційної системи бухгалтерського обліку; оцінка господарських засобів і джерел їх утворення, а також достовірність їх відображення у звітності; розробка ефективної технології бухгалтерського обліку за місцями виникнення затрат і центрами відповідальності; формування висновків за результатами бухгалтерського обліку; корегування існуючих тенденцій на більш ефективний результат управління.

Практичне заняття є формою навчального заняття, під час якого викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Результатами вивчення дисципліни є формування професійних компетентностей з питань обліку як інструментарію обґрунтування управлінських рішень.

Модуль 1. Основи бухгалтерського обліку і облік основних господарських процесів

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку

Завдання 1.1. За наведеними в табл. 1 даними стосовно ресурсів і джерел їхнього утворення розподілити ресурси заводу приладобудування за їх складовими і функціональною спрямованістю в процесі виробництва, а джерела формування ресурсів – за формами їх утворення.

Таблиця 1

Склад ресурсів підприємства та джерела їх утворення

№ п/п	Найменування
1	2
1	Тара
2	Заборгованість робітникам і службовцям із заробітної плати
3	Верстат універсально-фрезерний
4	Алюмінієві листи
5	Стрічка сталева
6	Верстат токарно-гвинторізний
7	Будівля та обладнання складів відділу маркетингу
8	Готівка в касі
9	Комп'ютери
10	Заборгованість постачальникам за матеріали
11	Шафа книжкова
12	Заборгованість по короткостроковій позиці банку
13	Шафи канцелярські
14	Заборгованість різних підприємств
15	Фрези швидкісні
16	Заборгованість банку по позиках
17	Будівля клубу
18	Адміністративний будинок
19	Патенти та ліцензії
20	Незавершене виробництво
21	Заборгованість по відрахуваннях на соціальне страхування
22	Вентилятор з терміном служби більше одного року

1	2
23	Запасні частини для ремонту
24	Програмне забезпечення
25	Готова продукція
26	Аванс агенту відділу постачання
27	Земельна ділянка
28	Заборгованість за отриманими авансами
29	Резерв майбутніх витрат і платежів
30	Векселі видані
31	Векселі отримані
32	Малоцінні та швидкозношувані предмети
33	Заборгованість покупців за відвантажену продукцію (готову)
34	Резервний капітал
35	Заборгованість підзвітних осіб
36	Поточний рахунок у банку
37	Заборгованість іншим підприємствам
38	Заборгованість бюджету з податків
39	Транспортні засоби

Завдання 1.2. Наведені в табл. 2 ресурси підприємства та джерела їх утворення слід об'єднати в розділи відповідно до активів і пасивів балансу. Після класифікації статей балансу (активу і пасиву) по групах підрахувати загальну суму кожної з них (по розділах), а потім загальні підсумки з активу і пасиву, тобто скласти баланс промислового підприємства на 1 січня 20__р за формою.

Таблиця 2

Вихідні дані

№ п/п	Найменування	Сума, грн
1	2	3
1	Каса	300
2	Сировина і матеріали	961 425
3	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	153 225
4	Зареєстрований капітал	3 089 925
5	Розрахунки з іншими дебіторами	72 375
6	Розрахунки з бюджетом	138 075
7	Готова продукція	337 875

1	2	3
8	Паливо	59 625
9	Розрахунки з підзвітними особами	450
10	Основні засоби (первісна вартість)	2 513 625
11	Товари	836 775
12	Поточний рахунок у банку	37 875
13	Короткострокові кредити банків	812 025
14	Нерозподілений прибуток	778 125
15	МШП (малоцінні та швидкозношувані предмети)	305 625
16	Розрахунки з оплати праці	125 625
17	Знос основних засобів	152 625
18	Незавершене виробництво	460 125
19	Розрахунки за страхування	27 825
20	Резервний капітал	750 000
21	Покупні напівфабрикати і комплектуючі	426 375
22	Програмне забезпечення	15 000

Завдання 1.3. Необхідно:

1. Визначити тип господарських операцій.
2. Вказати статті балансу, які змінюються під впливом господарських операцій.

Дані для виконання:

1. Виданий короткостроковий вексель постачальнику в погашення заборгованості за матеріали.
2. Використано матеріали на виробництво продукції.
3. Виплачено заробітну плату робітникам через банкомат.
4. Готівкові кошти з каси здані на рахунок у банку.
5. Довгостроковий кредит, переведений до складу поточних зобов'язань.
6. За рахунок нерозподіленого прибутку звітного року погашено збиток минулих років.
7. За рахунок нерозподіленого прибутку сформовано резерв на оплату відпусток.
8. Нараховано зарплату працівникам основного виробництва.
9. Нараховано зарплату працівникові за монтаж нового обладнання.
10. Нараховано знос основних засобів виробничого призначення.
11. Не використані підзвітні суми повернені працівником до каси.

12. Оприбутковано матеріали від підзвітної особи, придбані за раніше видані кошти на господарські потреби.
13. Отримано аванс від покупців на поточний рахунок у банку.
14. Отримано кошти від покупця за раніше відвантажену продукцію.
15. Отримано кредит в банку на термін 10 місяців.
16. Отримано на склад напівфабрикати з основного виробництва.
17. Отримано сировину від постачальника. Розрахунок не проведений.
18. Перераховано заборгованість з податків до бюджету.
19. Перераховано заборгованість за відвантажену продукцію.
20. Сформовано резервний капітал за рахунок нерозподіленого прибутку.

Література: [3 – 10; 14; 15].

Тема 2. Метод бухгалтерського обліку

Завдання 2.1. ПП "Дара" є виробником жіночого та чоловічого одягу. В господарській діяльності в минулому звітному періоді підприємством було здійснено господарські операції, що наведено в табл. 3.

Необхідно: визначити типи господарських операцій; вказати балансові статті, які змінюються під впливом наведених господарських операцій.

Таблиця 3

Господарські операції ПП "Дара"

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Тип операції	Статті балансу
1	2	3	4	5
1	Відпущено зі складу тканину у виробництво для виготовлення одягу	15 080		
2	Придбані запасні частини для швейного обладнання у ПП "Мрія". Рахунок постачальника не оплачено	4 095		
3	За рахунок позики придбано паливо для потреб, пов'язаних зі збутом продукції	1 820		
4	З поточного рахунка в банку надійшли кошти в національній валюті в касу підприємства	13 650		

Закінчення табл. 3

1	2	3	4	5
5	З каси видана заробітна плата робітникам підприємства	19 890		
6	З поточного рахунка погашена заборгованість постачальникам за отриману сировину	13 260		
7	З каси видана готівка на господарські потреби підзвітній особі – працівнику підприємства	390		
8	ПП "Дара" придбало на оптовій базі "Еко" товари для перепродажу	6 500		
9	Частину нерозподіленого прибутку ПП "Дара" спрямовано у фонд розвитку виробництва	1 950		
10	Нарахована заробітна плата робітникам виробництва	11 960		
11	Оприбутковано безоплатно отримані основні засоби	5 330		
12	Зараховано на поточний рахунок кошти від покупців в погашення заборгованості за відвантажену продукцію	6 500		
13	Оприбутковано на склад готову продукцію	19 630		
14	Повернуто залишок невикористаних підзвітних сум в касу підприємства	46		
15	Утримано податок з доходів фізичних осіб із заробітної плати робітників підприємства	3 575		
16	Утримано із заробітної плати працівників відрахування до Пенсійного фонду	962		
17	З поточного рахунка погашено короткостроковий кредит банку в національній валюті	23 400		
18	Нараховані дивіденди акціонерам	5 525		
19	Оприбутковано на склад паливо, придбане підзвітною особою	293		
20	Видано простий вексель в погашення заборгованості вітчизняному постачальнику	1 690		
21	З поточного рахунка сплачено по виданому векселю	1 690		
22	З поточного рахунка проведена оплата періодичних видань на наступний квартал	884		

Завдання 2.2. За наведеними в табл. 4 господарськими операціями скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку.

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	Надійшла на поточний рахунок від покупця сплата за раніше відвантажену продукцію		
2	Внесено готівку з каси на поточний рахунок у банку		
3	Сплачені рахунки постачальників за матеріали		
4	Зарахований на поточний рахунок короткостроковий кредит		
5	Надійшли кошти на поточний рахунок за реалізовані основні засоби		
6	Перераховано податок на прибуток в бюджет		
7	Надійшла на рахунок орендна плата		
8	Зараховано на поточний рахунок кошти в погашення заборгованості від дебіторів		
9	Надійшли на рахунок неоплачені внески в зареєстрований капітал		
10	Надійшла на рахунок дебіторська заборгованість за заявленою претензією		

Завдання 2.3.

Розкрити зміст господарських операцій на підставі наданих кореспонденцій рахунків, наведених у табл. 5.

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1		661	301
2		26	23
3		651	311
4		22	372
5		311	361
6		91	201
7		661	662

Закінчення табл. 5

1	2	3	4
8		92	661
9		23	25
10		23	207
11		301	311
12		301	372
13		23	131
14		372	301
15		311	601

Завдання 2.4. Розкрити зміст господарських операцій на підставі наданих кореспонденцій рахунків, наведених у табл. 6.

Таблиця 6

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1		201	631
2		311	301
3		311	301
4		311	301
5		311	301
6		311	301
7		311	301
8		661	24
9		632	312
10		24	201
11		641	311
12		301	375
13		93	209
14		23	24
15		301	311

Завдання 2.5. Скласти кореспонденції рахунків за операціями, наведеними в табл. 7.

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст операції	Сумма, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Оплачено рахунки постачальників за придбані матеріали	11 500		
2	Сплачено фінансові санкції за результатами здійснених перевірок податковими органами	1 200		
3	Зараховано позику, отриману від банку терміном на три місяці	60 000		
4	Сплачено нараховані податки	7 600		
5	Отримано кошти в погашення заборгованості вітчизняних покупців за відвантажену продукцію	23 700		
6	Перераховано дивіденди учасникам – юридичним особам	2 675		
7	Перераховано відсотки за банківську позику	1 970		
8	Оплачено путівки до санаторно-курортних установ	6 780		
9	Отримано кошти в погашення іншої дебіторської заборгованості (винагорода за договором фінансової оренди)	3 890		
10	Погашена кредиторська заборгованість перед банком	5 000		

Завдання 2.6. Необхідно скласти бухгалтерські проведення за наведеними в табл. 8. господарськими операціями та вказати тип господарської операції.

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Тип операції	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику від банку			
2	Одержано в касу з поточного рахунка			
3	Видано з каси під звіт на господарські витрати			
4	Прийняті в касу залишки підзвітних сум			

1	2	3	4	5
5	Надійшли від постачальників матеріали			
6	Відпущено на виробництво зі складу матеріали			
7	Перераховано з поточного рахунку: заборгованість постачальникам за матеріали; податок на прибуток, ПДВ до бюджету			
8	Збільшення статутного капіталу за рахунок резерв- ного капіталу			
9	Виплачено з каси заробітну плату працівникам підприємства			
10	Отримано на поточний рахунок кошти від дебіто- рів			
11	Придбано підзвітною особою паливо			
12	Оприбутковано з виробництва готову продукцію			
13	Утримано з нарахованої заробітної плати податок з доходів фізичних осіб			
14	Погашено заборгованість перед фондом соціально- го страхування з поточного рахунку			
15	Придбано будівельні матеріали за готівку			

Завдання 2.7. Необхідно скласти бухгалтерські проведення за на-
веденими в табл. 9 господарськими операціями та вказати тип господар-
ської операції.

Таблиця 9

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Тип операції	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Повернуто з основного виробництва на склад не- використані сировину та матеріали			
2	Передані малоцінні та швидкозношувані предме- ти на виробництво продукції			
3	Одержані в касу з поточного рахунку грошові кош- ти на виплату авансів робітникам на відрядження			
4	Невиплачену заробітну плату переведено на де- понент			

1	2	3	4	5
5	Отримано аванс від покупця за відвантажену продукцію			
6	Нарахована амортизація основних засобів загальновиробничого призначення			
7	Надійшла на поточний рахунок у банку від покупців виручка за реалізовану продукцію			
8	Оприбутковано безоплатно основні засоби			
9	Погашено заборгованість за придбані товари			
10	Нараховані відсотки за короткостроковим кредитом банку			
11	Оприбутковані на склад напівфабрикати, виготовлені основним виробництвом			
12	Нарахована заробітна плата: робітникам основного виробництва; робітникам, що обслуговують виробничий процес; працівникам адміністративних підрозділів			
13	Прийнято товарно-матеріальні цінності на відповідальне зберігання			
14	Кредиторська заборгованість постачальнику погашена за рахунок короткострокової позики банку			

Завдання 2.8. На підставі наведених даних необхідно:

1. Відкрити рахунки за даною в табл. 10 формою і записати наведені в табл. 11 суми залишків відповідно за дебетом або кредитом рахунка.

2. Скласти реєстраційний журнал господарських операцій, наданих в табл. 12. Встановити кореспонденцію рахунків за кожною з них, користуючись Планом рахунків. Підрахувати загальну суму за журналом реєстрації.

Реєстраційний журнал господарських операцій скласти за наведеною в табл. 13 формою.

3. Записати господарські операції на рахунках методом подвійного запису.

4. Підрахувати за кожним рахунком дебетові та кредитові обороти, вивести сальдо на кінець місяця.

5. Скласти оборотну відомість за синтетичними рахунками (табл. 14).

6. Скласти бухгалтерський баланс на 31 травня за діючою формою.

Рахунок _____
(назва синтетичного рахунка)

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
	Сальдо початкове		
	Оборот за місяць		
	Сальдо кінцеве		

Дані за рахунками бухгалтерського обліку
ПП "Лайф" на 1 травня 20__ р.

№ п/п	Назва рахунка	Сума, грн	
		актив	пасив
1	Основні засоби	750 000	
2	Сировина й матеріали	40 000	
3	Паливо	3 000	
4	Виробництво	7 000	
5	Готова продукція	6 000	
6	Каса в національній валюті	100	
7	Поточні рахунки в національній валюті	60 000	
8	Розрахунки з іншими дебіторами	2 000	
9	Зареєстрований капітал		830 000
10	Короткострокові позики		10 000
11	Розрахунки з постачальниками та підрядчиками		13 000
12	Розрахунки з оплати праці		9 000
13	Розрахунки з іншими кредиторами		1 000
14	Прибуток нерозподілений		5 100
	Всього	868 100	868 100

Господарські операції за березень

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	
		часткова	загальна
1	Зараховано на поточний рахунок короткострокову позику банку		45 000
2	З поточного рахунка у банку перераховано постачальникам в погашення заборгованості		10 000
3	Надійшли на склад від постачальників матеріали (грошові кошти не сплачені)		10 000
4	Відпущено на виробництво матеріали зі складу		30 000
5	Одержано в касу з поточного рахунка для виплати заробітної плати		9 000
6	Видано з каси заробітну плату робітникам і службовцям		9 000
7	Витрачено паливо на технологічні потреби основного виробництва		3 000
8	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва		15 000
9	Утримано із заробітної плати внески до фондів соціального страхування		525
10	Утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб		2 100
11	Випущена з виробництва та здана до складу готова продукція		26 000
12	Одержано з поточного рахунка в банку до каси на господарські витрати		500
13	Видано з каси Петренко А. Н. під звіт на господарські витрати		200
14	Придбані Петренко А. Н. матеріали		180
15	Здано Петренко А. Н. в касу залишок невикористаної підзвітної суми (суму визначити)		
16	Перераховано з поточного рахунка на погашення заборгованості: а) постачальникам; б) банку на погашення позики; в) різним кредиторам	20 000 33 000 1 000	54 000
17	Одержано на поточний рахунок від дебіторів у погашення заборгованості		800
18	Одержано в касу кошти за відвантажену готову продукцію		1 000

Журнал реєстрації господарських операцій за травень 20__г.

№ п/п	Зміст операції	Сума, грн		Кореспонденція	
		часткова	загальна	дебет	кредит
	Разом:				

Оборотна відомість за синтетичними рахунками

Код рахунка	Назва рахунка	Сальдо на 01.05.20__г.		Обороти за місяць		Сальдо на 31.05.20__г.	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	Разом:						

Література: [3 –10; 13; 15].

Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання

Завдання 3.1. Підприємство "Діана" 2 квітня на поточний рахунок отримало короткостроковий кредит банку у сумі 100 000 грн на умовах 18 % річних. За рахунок отриманих коштів було погашено заборгованість перед постачальниками за товари у сумі 75 000 грн, а також перед працівниками з оплати праці – у сумі 25 000 грн. 17 квітня від покупців на поточний рахунок була отримана оплата за раніше відвантажену готову продукцію – 126 000 грн. 1 травня підприємство "Діана" погасило кредит та заборгованість за нарахованими відсотками, здійснивши перерахування коштів з поточного рахунка.

Необхідно розрахувати суму відсотків за короткостроковим кредитом та відобразити господарські операції в обліку підприємства "Діана".

Завдання 3.2. Визначити первісну вартість придбаної сировини. Відобразити господарські операції підприємства на рахунках бухгалтерського обліку та заповнити табл. 15.

Підприємство на умовах наступної оплати придбало сировину на суму 30 000 грн, у т. ч. ПДВ. Транспортування сировини здійснювала стороння транспортна організація, послуги якої склали 1 500 грн, у т. ч. ПДВ. Компенсацію вартості сировини постачальнику здійснено у безготівковій формі після оприбуткування матеріалів на склад.

Таблиця 15

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Отримано сировину та матеріали	24 000		
2	Відображення податкового кредиту з ПДВ			
3	Сплата вартості сировини та матеріалів постачальнику	30 000		
4	Отримання послуг з перевезення сировини та матеріалів	1 250		
5	Відображення податкового кредиту з ПДВ			
6	Сплата послуг АТП	1 500		
7	Списання ТВ на вартість сировини та матеріалів	1 250		

Завдання 3.3. Визначити первісну вартість придбаної сировини. Відобразити господарські операції підприємства на рахунках бухгалтерського обліку та заповнити табл. 16.

Підприємство на умовах передплати придбало сировину на суму 50 000 грн, у т. ч. ПДВ. Транспортування сировини здійснювала стороння транспортна організація, послуги якої склали 2 500 грн, у т. ч. ПДВ.

Таблиця 16

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Здійснено передплату за сировину та матеріали з поточного рахунка	50 000		

1	2	3	4	5
2	Відображено податковий кредит з ПДВ			
3	Отримано сировину та матеріали	41 667		
4	Списано податковий кредит з ПДВ			
5	Зараховано аванс в рахунок погашення заборгованості	50 000		
6	Отримання послуг з перевезення сировини та матеріалів	2 083		
7	Відображення податкового кредиту з ПДВ			
8	Сплата послуг АТП	2 500		
9	Списання ТВ на вартість сировини та матеріалів	2 083		

Завдання 3.4. Відобразити господарські операції в обліку підприємства в табл. 17.

Підприємство "Вітас" за договором купівлі-продажу сплатило вартість основних матеріалів для виробництва – 120 000 грн з ПДВ на умовах передплати. Отримано податкову накладну від постачальника "Геолан". Під час одержання матеріалів виявлена нестача на суму 30 000 грн із ПДВ. За згодою сторін постачальник "Геолан" у тому ж звітному періоді повернув на поточний банківський рахунок підприємства "Вітас" вартість нестачі матеріалу, виписав розрахунковий лист коректування сум ПДВ.

Таблиця 17

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Передплата постачальнику за матеріали	120 000		
2	Право на податковий кредит з ПДВ			
3	Отримання матеріалів	100 000		
4	Списано податковий кредит з ПДВ			
5	Заявлена претензія постачальнику (на суму недостачі з ПДВ)			
4	Зарахування передплати	120 000		
6	Відшкодування недостачі постачальником за претензією	3 000		
7	Коректування суми податкового кредиту (методом "червоного сторно")			

Завдання 3.5. Визначити самостійно необхідні суми. Відобразити господарські операції підприємства на рахунках бухгалтерського обліку в табл. 18.

За наказом керівника підприємства для проведення переговорів з постачання продукції у відрядження в інше місто направлений заступник директора. З каси підприємства йому видано добові у сумі 1 000 грн. Тривалість відрядження складає 4 доби. У готелі він проживав 3 доби.

Після повернення з відрядження він надав у бухгалтерію звіт про витрачені кошти з документами, які підтверджують витрати. Згідно звіту вони склали: вартість проїзних квитків в обидва кінці – 370 грн, у т. ч. ПДВ, проживання у готелі – 250 грн/доба, у т. ч. ПДВ. Добові розраховуються виходячи з розміру 30 грн/доба. Що до перевищення фактичних витрат над виданим авансом з робітником проведено розрахунок.

Таблиця 18

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Видано аванс підзвітній особі			
2	На підставі звіту списано вартість квитків на витрати на збут			
3	На підставі звіту списано вартість проживання у готелі на витрати на збут			
4	Відображаємо податковий кредит з ПДВ			
5	На підставі звіту списано добові на витрати на збут			
6	Погашено заборгованість підприємства перед звітною особою			

Завдання 3.6. Розрахувати суму відсотків за короткостроковим кредитом та відобразити господарські операції в обліку підприємства в табл. 19.

Підприємство 2 квітня на поточний рахунок отримало короткостроковий кредит банку у сумі 200 000 грн на умовах 20 % річних. За рахунок отриманих коштів було погашено заборгованість перед постачальниками за товари у сумі 150 000 грн, а також перед працівниками з оплати праці – у сумі 50 000 грн. 17 квітня від покупців на поточний рахунок була

отримана оплата за раніше відвантажену готову продукцію – 260 000 грн.
1 травня підприємство погасило кредит та заборгованість за нарахованими відсотками, здійснивши перерахування коштів з поточного рахунка.

Таблиця 19

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	На поточний рахунок зараховано короткостроковий кредит банку			
2	Погашено заборгованість перед постачальниками за товари			
3	Погашено заборгованість перед працівниками з оплати праці			
4	Отримано грошові кошти від покупців за раніше відвантажену готову продукцію			
5	Погашено короткостроковий кредит банку			
6	Нараховані відсотки (200 000x20 %12 міс)			
7	Погашено заборгованість перед банком з нарахованих відсотків			

Завдання 3.7. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку в табл. 20.

За рішенням загальних зборів засновників створено ПАТ "Факел". Основний вид діяльності – оптова торгівля продуктами харчування. Зареєстрований капітал створеного підприємства – 1 500 000 грн пропорційно кількості засновників – 3 акціонера. Учасниками внесено в погашення своєї заборгованості в зареєстрований капітал такі активи: 1-й акціонер – обладнання за справедливою вартістю 400 000 грн; 2-й акціонер – грошові кошти на поточний рахунок – 320 700 грн; 3-й акціонер – товари на суму 260 000 грн.

За рішенням засновників направлено на збільшення капіталу: частина прибутку в розмірі 12 000 грн; сума дооцінки активів підприємства в сумі 30 000 грн.

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Відбито суму зареєстрованого статутного капіталу, неоплаченого учасниками			
2	1-й акціонер вніс у СК обладнання за справедливою вартістю			
3	2-й акціонер вніс у СК грошові кошти на поточний рахунок			
4	3-й акціонер вніс у СК товари			
5	Направлено частину прибутку на збільшення СК			
6	Відбито дооцінку активів підприємства			

Завдання 3.8. Визначити суму нарахованої заробітної плати, розрахувати суму утримань з неї та відобразити здійснені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку та заповнити таблицю 21.

Наладник механічного цеху ПАТ "Укрнасос" V розряду Єгоров О. Н. відповідно до рапорту про виробіток виготовив за місяць 250 деталей при нормі 200. Розцінка за одну деталь за нормою становить – 15 грн, понад норму – 20 грн. Робітник надав до бухгалтерії довідку про те, що він є батьком трьох неповнолітніх дітей. Зарплата була своєчасно виплачена з каси підприємства.

Таблиця 21

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Нараховано зарплату			
2	Здійснено нарахування на заробітну плату			
3	Проведені утримування із зарплати:			
	ЄСВ;			
	податок з доходів фізичних осіб;			
	військовий збір			
4	Виплачено зарплату працівникам			

Завдання 3.9. Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку в табл. 22.

Підприємство "Аква" реалізувало невикористані в процесі виробництва продукції матеріали. За умовами договору підприємство "Аква" отримало попередню оплату на поточний рахунок у сумі 6 600 грн. Первісна вартість матеріалів становила 3 300 грн. Матеріали відвантажено покупцю повністю.

Таблиця 22

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Отримано передплату за сировину та матеріали	6 600		
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			
3	Відвантажено сировину та матеріали покупцю	6 600		
4	Списано податкове зобов'язання з ПДВ			
5	Зараховано аванс в рахунок погашення заборгованості покупців	6 600		
6	Списано вартість реалізованих запасів на собівартість	3 300		
7	Списано доход від реалізації запасів на фінансові результати	5 500		
8	Списано собівартість запасів на фінансові результати	3 300		

Література: [3 – 8; 14].

Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання

Завдання 4.1. За даними табл. 23 скласти бухгалтерські проведення.

Таблиця 23

Журнал господарських операцій

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Погашена поточна заборгованість за довгостроковим зобов'язанням		
2	Витрати з браку продукції з вини постачальника списані за рахунок постачальника		

1	2	3	4
3	Нараховані платежі в бюджет з податку на прибуток по закінченні терміну відстрочення		
4	Виплачені дивіденди учасникам – фізичним особам		
5	Акцептований рахунок установи за проведення науково-дослідних робіт		
6	Погашений відстрочений довгостроковий кредит		
7	Нарахована орендна платня за об'єкт довгострокової оренди у поточному періоді		
8	Отримані від засновника підприємства виробничі запаси		
9	Використаний у звітному періоді прибуток списаний за рахунок нерозподіленого прибутку		
10	Нарахована заробітна плата робітникам, що здійснюють гарантійний ремонт реалізованої продукції		

Завдання 4.2. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків за наведеними операціями; визначити відсутні суми за господарськими операціями; скласти оборотну відомість підприємства за місяць.

Дані для виконання наведені в табл. 24 – 25.

Таблиця 24

Залишки на бухгалтерських рахунках на початок місяця

Код	Назва рахунка	Сума
203	Паливо	1 020
301	Готівка в національній валюті	4 335
311	Поточні рахунки в національній валюті	51 000
41	Пайовий капітал	44 625
43	Резервний капітал	1 326
441	Нерозподілений прибуток	6 120
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	2 040
641	Розрахунки за податками	102
661	Розрахунки за заробітною платою	1 836
621	Короткострокові векселі, видані в національній валюті	306

Журнал господарських операцій підприємства за місяць

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума
1	Надійшло паливо від постачальників	40 800
2	ПДВ	?
3	В погашення заборгованості постачальнику видано вексель	?
4	Нараховано заробітну плату продавцю	1 326
5	Утримано з заробітної плати податок з доходів фізичних осіб	153
6	Сплачено заборгованість за виданим векселем	48 960
7	За рахунок прибутку сформовано резервний капітал	2 550
8	Кошти з каси здано на поточний рахунок у банку	4 182

Завдання 4.3. Необхідно: скласти кореспонденцію рахунків за наведеними операціями; визначити відсутні суми за господарськими операціями; скласти оборотну відомість підприємства за місяць.

Дані для виконання наведено в табл. 26 – 27.

Таблиця 26

Залишки на бухгалтерських рахунках на початок місяця

Код	Назва рахунка	Сума
104	Обладнання	10 403
131	Знос основних засобів	1 717
152	Капітальні інвестиції	12 221
28	Товари	1 616
311	Поточні рахунки в національній валюті	48 480
361	Розрахунки з покупцями	5 858
40	Зареєстрований капітал	43 430
501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	20 200
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	7 070
641	Розрахунки за податками	6 161

Таблиця 27

Журнал господарських операцій підприємства за місяць

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума
1	2	3
1	Відображено дохід від реалізації готової продукції	1 212
2	ПДВ	?
3	Отримано кошти від покупця за реалізовану продукцію	?

1	2	3
4	Обладнання введено в експлуатацію	8 080
5	Отримано на поточний рахунок довгостроковий кредит	10 100
6	Нараховано знос обладнання адміністративного призначення	303
7	Отримано товари від постачальника	4 646
8	ПДВ	929

Завдання 4.4. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків за наведеними операціями; визначити відсутні суми за господарськими операціями; скласти оборотну відомість підприємства за місяць.

Дані для виконання наведено в табл. 28 – 29.

Таблиця 28

Залишки на бухгалтерських рахунках на початок місяця

Код	Назва рахунка	Сума
201	Сировина й матеріали	12 000
23	Виробництво	3 700
301	Готівка в національній валюті	300
311	Поточні рахунки в національній валюті	35 000
371	Розрахунки за виданими авансами	7 200
40	Зареєстрований капітал	50 000
441	Нерозподілений прибуток	4 200
46	Неоплачений капітал	15 000
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	13 000
641	Розрахунки за податками	6 000

Таблиця 29

Журнал господарських операцій підприємства за місяць

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума
1	2	3
1	Зі складу у виробництво надійшли матеріали	5 000
2	З поточного рахунка отримано кошти в касу на господарські потреби	4 200
3	Отримано із виробництва на склад готову продукцію	6 000
4	На поточний рахунок отримано кошти в погашення заборгованості учасника в капітал підприємства	8 000

1	2	3
5	Отримано передплату від покупця	7 200
6	ПДВ	?
7	Надійшли від постачальника матеріали для виготовлення продукції	6 000
8	ПДВ	?

Завдання 4.5. Необхідно скласти кореспонденцію рахунків за наведеними операціями; визначити відсутні суми за господарськими операціями; скласти оборотну відомість підприємства за місяць.

Дані для виконання представлено в табл. 30 – 31.

Таблиця 30

Залишки на бухгалтерських рахунках на початок місяця

Код	Назва рахунка	Сума
103	Будинки і споруди	13 200
131	Знос основних засобів	5 100
23	Виробництво	12 200
26	Готова продукція	1 500
301	Готівка в національній валюті	200
311	Поточні рахунки в національній валюті	5 600
361	Розрахунки з покупцями	6 000
40	Зареєстрований капітал	24 400
661	Розрахунки з оплати праці	8 000
681	Аванси отримані	1 200

Таблиця 31

Журнал господарських операцій підприємства за місяць

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума
1	Нараховано знос будівлі виробничого призначення	400
2	На рахунок у банку отримано передплату від покупців	6 000
3	ПДВ	?
4	Відображено дохід від реалізації готової продукції покупцям	6 000
5	ПДВ	?
6	Отримано в касу кошти для виплати заробітної плати	7 800
7	Видана з каси заробітна плата працівникам	8 000
8	Відображено взаємозалік заборгованості за розрахунками з покупцем	6 000

Завдання 4.6. Відобразити в обліку здійснені операції та визначити суму витрат за, яку буде віднесено на фінансовий результат від основної діяльності, заповнити табл. 32.

Бухгалтер підприємства "Африка", яке займається виробництвом та реалізацією опалювальних приладів, наприкінці місяця нарахував зарплату менеджерам з продажу та продавцям-консультантам у сумі 13 000 грн. Нарахування на фонд оплати праці вищеназваних працівників склав 36,3 % від загальної суми нарахованої зарплати. Також бухгалтером підприємства було нараховано амортизацію приміщення магазину у сумі 800 грн, комп'ютерної програми ПАРУС-Торгівля та склад – 350 грн та торгових стендів – 50 грн. Комунальне підприємство "Жилкомсервіс" виставило рахунок за опалення, електро- та водопостачання магазину в сумі 10 200 грн, у т. ч. ПДВ.

Таблиця 32

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Дебет	Кредит
1	Нараховано зарплату працівникам збуту	13 000		
2	Відображені нарахування на фонд оплати праці робітників, зайнятих збутом продукції			
3	Нараховано амортизацію приміщення магазину	800		
4	Нараховано амортизацію програмного забезпечення магазину	350		
5	Нараховано амортизацію торгових стендів	50		
6	Відображено суму заборгованості перед комунальним підприємством за опалення, електро- та водопостачання магазину	10 200		
7	Віднесено суму витрат на збут на зменшення фінансового результату від основної діяльності			

Завдання 4.7. Відобразити в обліку здійснені господарські операції та визначити суму витрат за табл. 33, яку буде віднесено на фінансовий результат від основної діяльності.

Торгове підприємство "Ніка" виконало косметичний ремонт офісного приміщення власними силами. Для цього були витрачені будівельні матеріали на загальну суму 16 000 грн. Робітникам, які виконували

ремонт була нарахована зарплата в сумі 10 000 грн. Відрахування на соціальні заходи склали 36,3 % від загальної суми нарахованої зарплати. Фарбування стелі здійснила стороння установа, вартість послуг якої склала 2 500 грн, не платник ПДВ. Оплата послуг сторонньої установи була здійснена з каси підприємства.

Таблиця 33

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Витрачені матеріали на ремонт офісного приміщення	16 000	92	205
2	Нарахована зарплата робітникам, які виконали ремонт офісного приміщення	10 000	92	661
3	Відображено відрахування на соціальні заходи	3 630	92	65
4	Нараховано за фарбування стелі офісного приміщення	2 500	92	685
5	Сплачено з каси за фарбування стелі офісного приміщення	2 500	685	301
6	Віднесено суму адміністративних витрат на фінансовий результату від основної діяльності	32 130	791	92

Завдання 4.8. Відобразити господарські операції в обліку та визначити фінансовий результат діяльності підприємства за даними табл. 34.

Оптовим підприємством за безготівковим розрахунком реалізовано продукцію на загальну суму 35 000 грн, у т. ч. ПДВ. Первісна вартість продукції – 20 000 грн. Товари покупцю доставило АТП, якому за послуги з доставки сплачено з поточного рахунку підприємства 2 500 грн, у т. ч. ПДВ. Згідно з договором купівлі-продажу витрати з доставки покупцем не відшкодовуються.

Таблиця 34

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Отримано дохід від реалізації товарів	35 000	361	702
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	5 833	702	641
3	Списано первісну вартість	20 000	902	28

1	2	3	4	5
4	Списано послуги з доставки	2 083	93	685
5	Відображено податковий кредит з ПДВ	417	641	685
6	Оплата АТП	2 500	685	311
7	Оплата від покупця	35 000	311	361
8	Списано дохід на фінансовий результат	29 167	702	791
9	Списано витрати на фінансові результати: собівартість продукції за первісною вартістю	20 000	791	902
10	ТЗР	2 083	791	93
11	Отримано прибуток від реалізації	7 084	791	441

Завдання 4.9. Відобразити здійснені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку, здійснити взаємозалік заборгованостей, списати доходи та витрати підприємства, визначити його фінансовий результат від операційної діяльності та заповнити табл. 35.

Підприємство на умовах попередньої оплати реалізувало товари покупцеві загальною вартістю 60 000 грн у т. ч. ПДВ. Собівартість реалізованих товарів склала 32 780 грн. Адміністративні витрати склали 3 200 грн, витрати на збут – 1 850 грн.

Таблиця 35

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Отримано попередню оплату від покупця			
2	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			
3	Реалізовано товари			
4	Списано податкове зобов'язання з ПДВ			
5	Здійснено взаємозалік			
6	Списано собівартість реалізованих товарів			
7	Списано дохід на фінансовий результат			
8	Списано витрати на фінансові результати: собівартість реалізованих товарів			
9	витрати на збут			
10	адміністративні витрати			
11	Отримано прибуток від реалізації			

Завдання 4.10. Визначити суму нарахованої заробітної плати та утримань з неї. Відобразити здійснені господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку в табл. 36.

Токарю III розряду Столяренко О. Т. за відпрацьований робочий час нараховано 2 500 грн. За виконання плану токарю виплачується премія в розмірі 15 % заробітку, за кожний відсоток перевиконання – премія в розмірі 1,5 % заробітку. Планові показники діяльності були виконані Столяренко О. Т. на 105 %. Зарплата була своєчасно виплачена з каси підприємства.

Таблиця 36

Журнал господарських операцій підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
			Дебет	Кредит
1	Нараховано зарплату			
2	Здійснено нарахування на заробітну плату			
3	Проведені утримування із зарплати:			
	єдиний соціальний внесок;			
	податку з доходів фізичних осіб			
	військовий збір			
4	Виплачено зарплату працівникам			

Література: [3 – 9; 14].

Рекомендована література

1. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / за заг. ред. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2009. – 912 с.

2. Вещунова Н. Л. Основы бухгалтерского учета : учеб. пособ. / Н. Л. Вещунова, Н. В. Неелова. – 6 изд. – Ростов-н/Д : ФЕНИКС, 2009. – 112 с.

3. Жадько К. С. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К. С. Жадько, В. В. Семенюта, Л. Ш. Олійник ; Дніпропетровська держ. фінансова академія. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 112 с.

4. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік : основи теорії та практики : підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2009. – 422 с.

5. Косміна Р. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Ю. Д. Чацкіс (ред.). – К. : Вища школа, 2008. – 255 с.

6. Кузнецова С. А. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : навч. посіб. / С. А. Кузнецова ; Таврійський держ. агротехнологічний ун-т. – Мелітополь : Вид.будинок "ММД", 2008. – 230 с.

7. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К. : Центр учбової літератури. – 2008. – 608 с.

8. Озеран В. О. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації : навч. посіб. для студ. спец. "Облік і аудит" вищ. навч. закладів / В. О. Озеран, П. О. Куцик, М. Волошина та ін. ; під ред. В. О. Озеран. – Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. – 660 с.

9. Пальчук О. В. Маркетинг і бухгалтерський облік маркетингової діяльності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Пальчук, В. М. Савченко, Н. М. Тошина ; Кіровоградський ін-т регіонального управління та економіки. – Кіровоград : Поліум, 2008. – 228 с.

10. Рассулова Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Н. В. Рассулова, І. О. Лукашова, Е. С. Гейєр та ін. ; Донецький національний ун-т економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. – 193 с.

11. Рогозян Л. Є. Ревізія і контроль : навч. посіб. / Л. Є. Рогозян, В. В. Вахлакова. – Алчевськ : ДонДТУ, 2008. – 209 с.

12. Сук Л. К. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 507 с.

13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція Міністерства фінансів України : № 291 від 30.11.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України : № 996-XIV від 16.07.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

Зміст

Вступ.....	3
Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку	5
Тема 2. Метод бухгалтерського обліку	8
Тема 3. Організація бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів господарювання	17
Тема 4. Бухгалтерський облік основних господарських процесів діяльності суб'єктів господарювання	23
Рекомендована література.....	31

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Практичні завдання
з навчальної дисципліни
"ОБЛІК І АУДИТ"**

**(Модуль 1. Основи бухгалтерського обліку
та облік основних господарських процесів)
для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладач **Леонова** Юлія Олександрівна

Відповідальний за випуск *Пилипенко А. А.*

Редактор *Ковальчук М. А.*

Коректор *Ковальчук М. А.*

План 2015 р. Поз. № 103 ЕВ. Обсяг 34 с.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*